

Odpadové hospodářství

Kraje dají miliardy na nové spalovny

Regiony chtějí z odpadů vyrábět teplo, recyklace požadovaná EU je neláká.

David Tramba

Vyříděný sběr či odpady z podniků a staveb budeme recyklovat, ale směsný komunální odpad je lepší spálit. Takové plány chystají české kraje, které v těchto týdnech připravují koncepci nakládání s odpady pro následujících 10 let. Tuto povinnost jim loni uložil stát.

Své konkrétní plány zatím představilo prvních pět krajů. Moravskoslezský, Zlínský i Karlovarský kraj chtějí přeměrovat směsný komunální odpad ze skládky k energetickému využití do nových spaloven. Jihomoravský a Liberecký kraj uvažují ze stejného důvodu o rozšíření kapacity stávajících spaloven v Brně a Liberci.

Zatím jsou v Česku pouze tři zařízení na energetické využití odpadů (ZEVO), vedle dvou jmenovaných měst také v Praze. Další spalovna je právě teď ve výstavbě v Chotkově u Plzně.

Zaříté poměry změnil nástup menších zařízení. Dříve platilo, že energetické využití dává smysl až od kapacity 100 tisíc tun spálených odpadků za rok. V posledních letech se však dostaly na trh technologie, jež dovolují spalování odpadů i v menším rozsahu.

Průkopníkem v této oblasti je teplárenská firma Tereza Cheb, která připravuje výstavbu spalovny o kapacitě 20 tisíc tun za rok. Její záměr úspěšně prošel posouzením vlivu na životní prostředí, nyní úředníci rozhodují o udělení stavebního povolení. Menší spalovny po vzoru Chebu by mohly vzniknout v řadě dalších českých a moravských měst.

Podíl spaloven na odpadovém trhu v současnosti není vysoký. Hraje se zde o osud téměř tří milionů tun směsného komunálního odpadu, který každým rokem vyprodukují české domácnosti, podnikatelé či veřejný sektor. Předloni v kotlích spaloven skončilo jen

20 procent z tohoto množství, zatímco 77 procent směřovalo na skládky. S tím však bude brzy konec. Vláda schválila v květnu věcný záměr nového zákona o odpadech, podle kterého bude od roku 2024 platit zákaz ukládat směsný komunální odpad a další jinak využitelné odpady na skládky. Přednost má dostat materiálové a energetické využití.

Celý odpadářský byznys spolu s kraji a městy nyní netrpělivě čeká na paraagrafové znění tohoto zákona. Jeho znění mělo dle původních plánů představit ministerstvo životního prostředí vedené Richardem Brabcem v září. „Paragrafová znění nových zákonů o odpadech a o výrobcích s ukončenou životností jsou stále v přípravě. Do meziresortního připomínkového řízení půjdou pravděpodobně v říjnu,“ uvedla Dominika Pospíšilová z tiskového oddělení ministerstva.

Prosadit nové spalovny přitom nebude jednoduché. Takové plány vždy narážejí na silný odpor místních a ekologických aktivistů. Ti v minulých letech několikrát ukázali svou sílu – připravili o územní povolení projekt spalovny v Karviné, a celý záměr tím poslali k ledu. Málem se jim podařilo zastavit i probíhající výstavbu ZEVO v Chotkově u Plzně.

Ekologům vadí nejen emise ze spalování komunálního odpadu. „Spalovny mají negativní vliv na recyklaci – vyluxují odpad z širokého okolí. Potřebují totiž stálou dodávku velkého množství odpadů, aby se investice na jejich výstavbu v řádu miliard korun vrátila,“ říká odpadový expert Hnutí Duha Ivo Kropáček.

Z výstavby dalších spaloven není zrovna nadšena ani Evropská komise. Již v minulém programovém období ztroskotaly snahy ministerstva životního prostředí o přidělení evropských peněz na energetické využití odpadů v Plzni, Karviné a Mostě-Komořanech. Například Plzeňská teplárenská marňe usilovala o eurodotaci až do poslední chvíle. Nakonec musela postavit zařízení v Chotkově stoprocentně za své peníze.

Nyní se hraje o to, zda spalovny dostanou šanci aspoň v současném programovém období. Cestu k tomu mohou otevřít právě krajské plány odpadového hospodářství. Pokud Česko přesvědčí Brusel o potřebnosti takových zařízení, mohlo by hypoteticky nějaké dotační příspěvky získat. Spalovny jsou

Tak by po dokončení měla vypadat nová spalovna odpadů v Plzni. Investor vsadil na atraktivní design, aby utlumil kritiku za narušení krajinného rázu.

